

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
Министър на образованието и науката

ЗАПОВЕД

10.11.2025 г.

X РД09-3473/10.11.2025 г.

Регистрационен №
Министерство на образованието и науката
Signed by: Lyubka Ivanova Stoyanova

На основание чл. 36, ал. 2 от Закона за професионалното образование и обучение, във връзка с чл. 2, ал. 1 и 2 от Наредба № 1 от 19.02.2020 г. за организацията и провеждането на изпитите за придобиване на професионална квалификация, при спазване изискванията на чл. 66, ал. 1 и 2 от Административнопроцесуалния кодекс

УТВЪРЖДАВАМ

Национална изпитна програма за провеждане на държавен изпит за придобиване на трета и четвърта степен на професионална квалификация по професията код **091501 „Балнеологични и възстановителни процедури“** от професионалното направление код **0915 „Терапия и рехабилитация“** съгласно приложението.

10.11.2025 г.

X

КРАСИМИР ВЪЛЧЕВ
Министър на образованието и науката
Signed by: Emilia Tzvetanova Lazarova

МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА

**НАЦИОНАЛНА ИЗПИТНА ПРОГРАМА
ЗА ПРОВЕЖДАНЕ НА ДЪРЖАВНИ ИЗПИТИ ЗА ПРИДОБИВАНЕ
НА СТЕПЕНИ НА ПРОФЕСИОНАЛНА КВАЛИФИКАЦИЯ ПО ПРОФЕСИЯ**

Професионално направление						
Код: 0915	Терапия и рехабилитация					
Професия						
Код: 091501	Балнеологични и възстановителни процедури					
Степени на професионална квалификация			–	II	III	–
Ниво по Национална квалификационна рамка (НКР)			–	3	4	–
Ниво по Европейска квалификационна рамка (ЕКР)			–	3	4	–

Утвърдена със Заповед №

10.11.2025 г.

X РД09-3473/10.11.2025 г.

Регистрационен №

Министерство на образованието и науката

Signed by: Lyubka Ivanova Stoyanova

София
2025 г.

I. ПРЕДНАЗНАЧЕНИЕ И ЦЕЛ НА ИЗПИТНАТА ПРОГРАМА

Националната изпитна програма е предназначена за провеждане на държавни изпити за придобиване на втора и трета степен на професионална квалификация (СПК) по професия код 091501 „Балнеологични и възстановителни процедури“ от Списъка на професиите за професионално образование и обучение по чл. 6 от Закона за професионалното образование и обучение (ЗПОО).

Целта на настоящата изпитна програма е да определи единни критерии за оценка на професионалните компетентности на обучаваните, изискващи се за придобиване на всяка степен на професионална квалификация.

Националната изпитна програма е разработена във връзка с чл. 36 от ЗПОО и чл. 2, ал. 1 и ал. 2 от Наредба № 1 от 19.02.2020 г. за организацията и провеждането на изпитите за придобиване на професионална квалификация.

II. СЪДЪРЖАНИЕ НА НАЦИОНАЛНАТА ИЗПИТНА ПРОГРАМА

1. Част по теория на професията

- Изпитни теми с кратко описание на учебното съдържание по всяка тема и дидактически материали (осигуряват се от обучаващата институция)
- Критерии за оценяване на изпитните теми
- Указания за разработване на писмен тест
- Указания за съдържанието и оформянето на дипломния проект за ученици, обучаващи се за трета степен на професионална квалификация
- Критерии за оценяване на дипломния проект и неговата защита

2. Част по практика на професията

- Указания за съдържанието на индивидуалните задания
- Критерии за оценяване на индивидуалните задания

3. Система за оценяване

4. Приложения

- Образец на изпитен билет – част по теория на професията
- Образец на индивидуално задание по практика
- Образец на индивидуално задание за разработване на дипломен проект
- Образец на рецензия на дипломен проект

III. ИЗПИТНИ ТЕМИ ЗА ПРОВЕЖДАНЕ НА ДЪРЖАВЕН ИЗПИТ – ЧАСТ ПО ТЕОРИЯ НА ПРОФЕСИЯТА

1. Изпитни теми за втора степен на професионална квалификация

ИЗПИТНА ТЕМА № 1: Подготовка на работна среда и техника за балнеологични и възстановителни процедури

Изисквания за санитарна и хигиенна подготовка, основни уреди, съоръжения и консумативи, стъпки за проверка на готовността на помещението, стандарти за поддръждане и поддръжка. Основни уреди и апарати за водни и СПА процедури, подходящи намазващи средства (гелове, соли, масла, кал), стъпки за проверка и настройка на уредите, безопасна работна среда. Основни изисквания за лична хигиена и облекло, видове дезинфекциращи препарати и тяхното приложение, основни процедури при замърсяване, инцидент или риск

Дидактически материали: план-схема на помещение; списък с оборудване; видеодемонстрация за организация на среда

Критерии за оценяване на изпитна тема № 1	Максимален брой точки
1. Описва санитарни и хигиенни изисквания към работната среда	20
2. Обяснява организацията и подредбата на оборудване и работни зони	20
3. Изброява мерките за безопасност, лични предпазни средства и действия при риск	20
4. Описва прилагането на вътрешни инструкции, контролни процедури и документиране	15
5. Изброява действия за опазване на околната среда чрез разумно използване на ресурси	25
Общ брой точки:	100

ИЗПИТНА ТЕМА № 2: Посрещане и ориентиране на клиента в балнеологични и възстановителни центрове

Етапи на посрещане и регистрация на клиент в балнеолечебни, СПА, уелнес и таласотерапевтични центрове. Видове клиенти и техните нужди (релаксация, терапия, профилактика). Основни правила за комуникация и поведение в уелнес среда. Разположение на отделните зони: терапии, релакс зона, медицински кабинети, видове предлагани услуги (калолечение, луголечение, масажи, парна баня и др.), правила за достъп и поведение в различните зони

Дидактически материали: карта на обекта със зони и услуги; сценарий за комуникация при посрещане; табели и пиктограми за визуална ориентация; видеодемонстрация на поведение при посрещане и ориентиране

Критерии за оценяване на изпитна тема № 2	Максимален брой точки
1. Описва етапите на посрещане и регистрация на клиента	20

Критерии за оценяване на изпитна тема № 2	Максимален брой точки
2. Изброява видовете предлагани услуги (калолечение, луголечение, масажи, парна баня и др.)	20
3. Изброява отделните обособени зони, правилата за достъп и поведение в тях	25
4. Описва начини за устна и невербална комуникация, включително с клиенти със специфични потребности	20
5. Описва принципи на професионално и етично поведение при първоначален контакт	15
Общ брой точки:	100

ИЗПИТНА ТЕМА № 3: Изпълнение на балнеологични, таласотерапевтични, СПА и уелнес процедури по зададени указания

Основни групи процедури. Характеристики на СПА и уелнес. Апаратури при хидротерапия, калолечение и термотерапия. Видове въздействия и среди – вода, кал, въздух. Основни параметри – температура, време, честота, интензитет. Противопоказания. Наблюдение на клиента по време на процедура. Стъпки на възстановителна процедура – подготовка, провеждане, приключване. Необходими материали и пособия. Безопасност и позициониране. Хигиенни изисквания. Комуникация и реакция при инцидент. Роля на специалиста и документиране на нежелани реакции

Дидактически материали: сценарий за изпълнение по зададени параметри: инструкции за безопасна работа; визуални материали за ред на действията; формуляр за докладване на приключила процедура

Критерии за оценяване на изпитна тема № 3	Максимален брой точки
1. Разпознава видовете процедури по групи и терапевтично въздействие	25
2. Посочва подходящи апарати и параметри за изпълнение	20
3. Назовава признаци на дискомфорт и реакции, изискващи прекъсване	20
4. Изброява хигиенни изисквания и мерки за безопасност	10
5. Описва стъпките за документално отчитане на процедура	25
Общ брой точки:	100

ИЗПИТНА ТЕМА № 4: Безопасност и първа помощ в СПА и балнеосреда

Идентифициране на рискове. Рискови зони – мокри подове, топли повърхности, неотбелязани стъпала. Проверка на състоянието на уреди, кабели и вентилация. Съобщаване за технически проблеми и опасности. Оказване на първа помощ. Етикет в комуникацията с чуждестранни клиенти. Езикова култура и учтиви форми. Основни термини и фрази за процедури, комфорт и състояние. Предупреждения, инструкции и сигнали на чужд език. Формулировки за ориентиране във време, пространство и услуги

Дидактически материали: сценарий с реакция при сигнал за неразположение: симулирани случаи с визуални сигнали; образец на регистър; инструкции за комуникация при критични ситуации

Критерии за оценяване на изпитна тема № 4	Максимален брой точки
1. Познава основни рискове в СПА и балнеообстановка	15
2. Изброява правилата за безопасност и реда за сигнализиране	20
3. Разпознава и прилага етикет и културни особености при комуникация с чуждестранни клиенти	25
4. Показва разбиране на често използвани ситуации и инструкции, включително на чужд език	20
5. Описва действия при първични инциденти (изгаряне, припадък)	20
Общ брой точки:	100

ИЗПИТНА ТЕМА № 5: Работа с апаратура и електронно управлявани съоръжения за балнеологични и възстановителни процедури

Основни видове апарати. Изисквания за безопасна работа с електрически и водни съоръжения. Индикации за техническа неизправност. Основни контроли на цифрово управлявани уреди. Основни съоръжения за СПА/балнеотерапии. Допустими стойности при стандартни процедури. Показания и противопоказания за апаратните процедури. Специфичен софтуер за управление на балнео-/СПА апаратура. Предупредителни символи и алармени сигнали на дисплеи. Вградени програми и автоматични режими на работа

Дидактически материали: демонстрационни схеми на масажни похвати: видео на изпълнение на масажи; образци на инструкции и етиктиране; регистрационен формуляр

Критерии за оценяване на изпитна тема № 5	Максимален брой точки
1. Познава основните видове балнео-/СПА апаратура и техните функции	20
2. Разпознава рискове и условия за безопасност при работа с техника	20
3. Познава и описва принципите на работа с автоматични режими и цифрово зададени параметри	30
4. Описва показания и противопоказания за апаратните процедури	20
5. Описва възможности на вградени програми и автоматични режими на работа	10
Общ брой точки:	100

2. Изпитни теми за трета степен на професионална квалификация

ИЗПИТНА ТЕМА № 1: Административна и дигитална работа на балнеологични и възстановителни процедури

Видове клиентска документация. Данни за вписване – име, услуга, здравна информация. Съхранение на документи според изискванията за защита на личните данни. Нормативни и етични изисквания при водене на документация. Дигитални платформи за резервации и отчетност. Функции на софтуер за управление – записване, промяна, отмяна. Въвеждане и обработка на резервации. Добри практики за защита на електронни данни.

Дидактически материали: извадка от дигитални системи за управление на клиентски резервации и отчетност

Критерии за оценяване на изпитна тема № 1	Максимален брой точки
1. Изброява основните видове клиентска документация (формуляри, декларации, досиета) и цифрови платформи за записване и управление на услуги	10
2. Описва данните, които подлежат на вписване в клиентската документация (име, услуга, здравна информация и др.)	20
3. Посочва нормативните и етичните изисквания при съхранение и защита на клиентски данни	20
4. Обяснява функциите на софтуер за управление на услуги – записване, промяна, отмяна на процедури	30
5. Прилага стъпки за въвеждане и обработка на резервации в дигитална система и добри практики за защита на електронни данни	20
Общ брой точки:	100

ИЗПИТНА ТЕМА № 2: Извършване на ръчни, апаратни и водни масажни техники

Основни ръчни масажни техники. Показания и противопоказания за ръчен масаж. Мускулни групи и рефлексни зони за приложение. Ефекти върху кръвообращение, мускулатура и нервна система. Апаратни масажни техники – видове апарати и предназначение. Безопасна работа с масажна апаратура. Показания и противопоказания за апаратен масаж. Зони, чувствителни към апаратна стимулация.

Дидактически материали: демонстрационни схеми на ръчни масажни техники

Критерии за оценяване на изпитна тема № 2	Максимален брой точки
1. Изброява основните ръчни масажни техники (поглаждане, разтриване, вибрации и др.) и видовете апарати, използвани при апаратен масаж	10
2. Описва последователността и начина на изпълнение на основните ръчни масажни техники	20
3. Посочва показанията и противопоказанията за прилагане на ръчен и апаратен масаж	20
4. Обяснява ефекта на масажа върху кръвообращението, мускулатурата и нервната система	30
5. Изброява мускулните групи и рефлексните зони, върху които се прилага ръчен масаж, и посочва зони, чувствителни към апаратна стимулация	20
Общ брой точки:	100

ИЗПИТНА ТЕМА № 3: Организация и координация на работната среда и процеси при балнеологични и възстановителни процедури

Съставяне на дневен график – стъпки, приоритети, подредба на процедури. Ресурси и времеви норми за масажни методи. Правила за разпределение на време и помещения. Контрол на среда,

апаратура и материали – технически изисквания, необходими консумативи, регламенти за хигиена и изправност. Основни роли в екипа – рецепционист, терапевт, лекар. Комуникация и координация – етапи, обратна връзка, разрешаване на спорове. Добри практики за етично и уважително общуване

Дидактически материали: електронен график на екипа

Критерии за оценяване на изпитна тема № 3	Максимален брой точки
1. Изброява стъпките при съставяне на дневен график за клиенти и услуги, както и ролите в екипа (рецепционист, терапевт, лекар и др.)	20
2. Описва критериите за приоритетност и подредба на процедурите според натоварване, вид услуга, и клиентски профил	20
3. Посочва материалите и консумативите за различни масажни методи, както и техническите изисквания за поддръжка на основна апаратура	20
4. Обяснява правила за ефективно разпределение на времето, помещенията и координацията с екипа	15
5. Описва начини за сигнализиране и отстраняване на технически проблеми и за даване на обратна връзка при спорове в екипа	25
Общ брой точки:	100

ИЗПИТНА ТЕМА № 4: Прилагане на иновативни техники на балнеологични и възстановителни процедури

Съвременни иновативни масажни техники. Ефекти върху телесни и функционални състояния. Противопоказания и ограничения при нови методи. Критерии за избор според индивидуалните нужди. Безопасно прилагане на съвременни техники. Технологични методи и биомеханични принципи. Рискове при неправилно приложение. Правила за интегриране в комбинирани процедури

Дидактически материали: демонстрационни схеми на съвременни иновативни масажни техники

Критерии за оценяване на изпитна тема № 4	Максимален брой точки
1. Изброява съвременни и иновативни масажни и терапевтични техники, използвани в практиката	10
2. Описва ефектите на иновативните подходи върху телесни и функционални състояния (болка, напрежение, мобилност, циркулация и др.)	20
3. Посочва противопоказанията и ограниченията при прилагането на нови масажни методики	20
4. Обяснява биомеханичните принципи и технологичните основи на съвременни масажни методи (напр. вибрации, инфрачервена стимулация, електростимулация)	30
5. Описва критерии за избор на подходяща техника според индивидуалните нужди на клиента и демонстрира знания за безопасно интегриране в комбинирана процедура	20
Общ брой точки:	100

ИЗПИТНА ТЕМА № 5: Устойчиво поведение в среда за балнеологични и възстановителни процедури

Значение на устойчивото използване на природни и енергийни ресурси. Принципи на устойчиво поведение в професионалната практика. Икономично използване на вода, електричество и консумативи. Роля на еднократни и многократни материали за устойчивост. Вътрешни екологични практики. Цели на организацията, свързани с устойчивост и ефективност. Индикатори за резултатност – разход на ресурси и отпадъци. Дейности за намаляване на екологичния отпечатък. Роля на персонала в прилагането на устойчиви мерки

Дидактически материали: примери за ролеви игри

Критерии за оценяване на изпитна тема № 5	Максимален брой точки
1. Изброява основните принципи на устойчиво поведение в СПА и балнео среда и методите за икономия на ресурси (вода, енергия, консумативи)	10
2. Описва значението на устойчивото използване на природни и енергийни ресурси в контекста на здравните и уелнес услуги	20
3. Посочва разликите между еднократни и многократни материали и тяхното значение за опазване на околната среда	20
4. Обяснява ролята на персонала в прилагането на вътрешни устойчиви практики и в постигането на целите на организацията	30
5. Описва екологични индикатори (разход на вода, енергия, отпадъци) и предложи дейности, които намаляват екологичния отпечатък на обекта	20
Общ брой точки:	100

ИЗПИТНА ТЕМА № 6: Контрол и оптимизация на апаратната и материалната база в балнеологични и възстановителни центрове

Инвентаризация на налична техника и материали. Оценка на състояние, срок на годност и амортизация. Изготвяне на заявка за доставка и поддръжка. Поддръжка на санитарен и технологичен минимум. Създаване на система за проследяване на разходи и запаси

Дидактически материали: инвентаризационен протокол (образец); списък с критични ресурси за процедури; таблица за минимални запаси и срокове; план за доставка и подмяна на консумативи

Критерии за оценяване на изпитна тема № 6	Максимален брой точки
1. Описва основните етапи на инвентаризация на апаратура и материали	20
2. Обяснява как се оценява състоянието, амортизацията и сроковете на техника и консумативи	30
3. Познава процедурите за заявка, доставка и поддръжка на оборудване	10
4. Разграничава санитарен и технологичен минимум и нормативни изисквания	20
5. Обяснява принципите на система за проследяване на разходи и наличности	20
Общ брой точки:	100

ИЗПИТНА ТЕМА № 7: Оказване на първа помощ при инцидент в работна среда

Разпознаване на спешни състояния (припадък, изгаряне, падане). Стъпки при оказване на първа помощ. Протокол за докладване на инциденти. Подготовка на аптечка за първа помощ. Координация с екипа при инцидент – разпределяне на действия, информиране и поддържане на комуникация в реално време. Връзка с медицински специалисти при нужда

Дидактически материали: теоретични материали за първа помощ; видеоуроци по първа помощ; аптечка за демонстрация; протоколи за докладване на инциденти; примери за ролеви игри

Критерии за оценяване на изпитна тема № 7	Максимален брой точки
1. Разпознава признаци и симптоми на най-чести инциденти (припадък, падане, изгаряне и др.)	10
2. Познава последователните действия при оказване на първа помощ	20
3. Обяснява правилата за безопасност при действие в рискова ситуация	30
4. Описва реда за информиране на отговорни лица и медицински специалисти	20
5. Познава съдържанието и предназначението на аптечката за първа помощ	20
Общ брой точки:	100

ИЗПИТНА ТЕМА № 8: Прилагане на ръчни и апаратни масажни техники в балнео- и СПА среда

Основни видове масажни техники. Ръчен масаж: класически похвати (поглаждане, разтриване, вибрации), ефекти върху мускулен тонус, периферна циркулация и нервна система. Воден масаж: душ масаж, подводен струен масаж – методи и показания при мускулна умора, ставни оплаквания, вегетативна дисфункция. Апаратен масаж: работа с вибрационни, компресионни или вакуумни устройства – локално приложение и ефекти. Подбор на масажна техника, при следване на указания на медицински специалист и изискванията за безопасност и ефективност. Изисквания за безопасност, хигиена и ергономия по време на процедура. Проследяване на ефектите от масажа и документиране на резултати

Дидактически материали: демонстрационни схеми на масажни похвати; таблица с показания и противопоказания; образец на протокол за проследяване на ефект

Критерии за оценяване на изпитна тема № 8	Максимален брой точки
1. Изброява основните видове масажни техники: ръчни, водни и апаратни	15
2. Описва действията и ефектите на ръчен масаж върху мускулно-ставната система	20
3. Обяснява показанията и противопоказанията при воден и апаратен масаж	20
4. Описва мерките за безопасност, хигиена и позициониране на клиента при масаж	20
5. Обяснява как се избира подходяща техника според здравословно състояние и цели	25
Общ брой точки:	100

ИЗПИТНА ТЕМА № 9: Организация на балнеологични и релаксиращи процедури за клиенти със специални нужди

Идентифициране на нуждите: двигателни, сензорни, когнитивни. Адаптация на физическата среда (достъп, сигнализация). Модифициране на процедури без загуба на ефект. Обучение на персонала за деликатна и професионална грижа. Работа със семейство/придружител

Дидактически материали: наръчник за достъпна среда; примерен план на адаптирана процедура; видео с добри практики; формуляр за оценка на нуждите

Критерии за оценяване на изпитна тема № 9	Максимален брой точки
1. Разпознава основните типове специфични нужди – двигателни, сензорни, когнитивни	10
2. Обяснява принципите за адаптация на физическата среда и достъпността	20
3. Описва как процедурите могат да се модифицират без загуба на ефект	20
4. Познава основите на етично и професионално поведение при работа със специфични групи	20
5. Обяснява ролята на персонала, семейството и придружителя в приобщаващата грижа	30
Общ брой точки:	100

ИЗПИТНА ТЕМА № 10: Въвеждане на иновативни възстановителни практики и нови технологии

Проследяване на световни тенденции при балнеологични и възстановителни процедури. Избор на нова техника/метод – цел, ползи, рискове. Тестване и внедряване в реална среда. Включване на дигитални здравни платформи, телетерапия и виртуални програми за възстановяване. Оценка на резултатите и въздействие върху клиента. Проследяване на устойчивостта и адаптивността на иновацията в дългосрочен план. Обучение на персонала за работа с нововъведението. Оценка на резултатите и въздействие върху клиента

Дидактически материали: каталог с нови технологии (например: апарати за хромотерапия, виртуална реалност и други); примерен план за пилотно внедряване; бланка за оценка на ефект при тестова процедура

Критерии за оценяване на изпитна тема № 10	Максимален брой точки
1. Обяснява подходите за идентифициране и проучване на иновативни практики в балнеологията	30
2. Разграничава ползи и рискове при внедряване на нова технология	20
3. Познава изисквания за обучение и квалификация на персонала при въвеждане на нови методи	20
4. Анализира факторите, които влияят върху въздействието на нововъведението върху клиента	20
5. Описва как се гарантира устойчивост и адаптивност при прилагане на иновации	10
Общ брой точки:	100

IV. УКАЗАНИЯ ЗА РАЗРАБОТВАНЕ НА ПИСМЕН ТЕСТ

1. Структура на теста и изисквания към тестовите задачи

Всеки тест се състои от 20 въпроса/задачи и обхваща всички теми от националната изпитна програма за съответната степен на професионална квалификация по професията. Тестовите включват следните модули:

Модул А: Титулна страница – съдържа наименование на институцията, от името на която се предлага тестът, и инструкция за работа с теста. Инструкцията съдържа информация относно:

- целта на теста;
- начините за нанасяне на отговорите;
- правата и задълженията на учениците по време на изпита;
- начините за оценка на тестовите резултати;
- времето за решаване на теста.

Модул Б: Тест – изписва се вариант на теста. Тестовите въпроси/задачи се подреждат по един от следните критерии:

- по логиката на учебното съдържание;
- според типа на отговора.

Модул В: Еталон на верния отговор и ключ за оценяване – предназначени за комисията за подготовка и оценяване на изпита – част по теория на професията.

2. Изисквания към тестовите въпроси/задачи

Всяка тестова задача проверява компетентности съобразно нивото по НКР/ЕКР, както следва:

- за втора степен на професионална квалификация (НКР/ЕКР 3) – компетентности, необходими за изпълнение на еднотипни задачи, за решаване на рутинни проблеми и за извършване на рутинни дейности, както и ограничен набор от практически знания, необходими за изпълнението на по-сложни задачи в познати условия;
- за трета степен на професионална квалификация (НКР/ЕКР 4) – компетентности, необходими за изпълнение на сложни операции с помощта на различни инструменти, машини, апарати, измервателни уреди, за разчитане на технологична документация, схеми, данни и др.

Тестовите въпроси/задачи се разработват в съответствие с матрицата на теста, както следва:

Изпитна тема №	II степен на професионална квалификация Тежест 40%		III степен на професионална квалификация Тежест 50%	
	Брой тестови задачи	Максимален брой точки	Брой тестови задачи	Максимален брой точки
1	4	20	2	10
2	4	20	2	10
3	4	20	2	10
4	4	20	2	10
5	4	20	2	10

Изпитна тема №	II степен на професионална квалификация Тежест 40%		III степен на професионална квалификация Тежест 50%	
	Брой тестови задачи	Максимален брой точки	Брой тестови задачи	Максимален брой точки
6			2	10
7			2	10
8			2	10
9			2	10
10			2	10
	20	100	20	100

Максималният брой точки за всяка тестова задача е 5 точки.
При оценка на резултатите от теста максималният брой точки се поставя при пълен и верен отговор, съвпадащ с ключа за оценяване. Частично верните отговори носят по-малък брой точки съобразно ключа за оценяване.

V. УКАЗАНИЕ ЗА СЪДЪРЖАНИЕТО И ОФОРМЯНЕТО НА ДИПЛОМНИЯ ПРОЕКТ

Дипломният проект съдържа следните структурни единици:

- титулна страница;
- съдържание;
- увод (въведение);
- основна част;
- заключение;
- списък на използваната литература;
- приложения.

Титулната страница съдържа наименование на училището, населено място, тема на дипломния проект, трите имена на ученика, професия, име и фамилия на ръководителя/консултанта.

Уводът (въведението) съдържа кратко описание на основните цели и резултати.

Основна част – формулира се целта на дипломния проект и задачите, които трябва да бъдат решени, за да се постигне тази цел. Съдържа описание и анализ на известните решения, като се цитират съответните литературни източници. Съдържа приносите на дипломния проект, които трябва да бъдат така формулирани, че да се вижда кои от поставените задачи са успешно решени.

Заключението съдържа изводи и предложения за доразвиване на проекта и възможностите за неговото приложение.

Списъкът с използваната литература включва цитираната и използваната в записката на дипломния проект литература. Започва на отделна страница от основния текст. При имената на авторите първо се изписва фамилията. Всички описания в списъка с използваните източници трябва да са подредени по азбучен ред според фамилията на първия автор на всяка публикация.

Приложенията съдържат документация, която не е намерила място в текста поради ограниченията в обема ѝ или подредба за по-добра прегледност. В текста трябва да има препратка към всички приложения.

Оформяне на дипломния проект

Формат: A4; **Брой редове в стр.:** 30; **Брой на знаците в ред:** 60 знака; **Общ брой на знаците в 1 стр.:** 1800 – 2000 знака

Шрифт: Times New Roman

VI. КРИТЕРИИ ЗА ОЦЕНЯВАНЕ НА ДИПЛОМЕН ПРОЕКТ

Критерии за оценяване	Максимален брой точки
1. Съответствие с изискванията за съдържание и структура на дипломния проект	20
1.1. Логическа последователност и структура на изложението, балансиране на отделните части	4
1.2. Задълбоченост и пълнота при формулиране на обекта, предмета, целта и задачите в разработването на темата	7
1.3. Използване на подходящи изследователски методи	4
1.4. Стил и оформяне на дипломната работа (терминология, стил на писане, текстообработка и оформяне на фигури и таблици)	5
2. Съответствие между поставените цели на дипломния проект и получените резултати	20
2.1. Изводите следват пряко от изложението, формулирани са ясно, решават поставените в началото на изследването цели и задачи и водят до убедителна защита на поставената теза	10
2.2. Оригиналност, значимост и актуалност на темата	6
2.3. Задълбоченост и обоснованост на предложенията и насоките	4
3. Представяне на дипломния проект	20
3.1. Представянето на разработката по темата е ясно и точно	5
3.2. Онагледяване на експозето с: а) презентация; б) графични материали; в) практически резултати; г) компютърна мултимедийна симулация и анимация.	10
3.3. Умения за презентиране	5
4. Отговори на зададените въпроси от рецензента и/или членовете на комисията за подготовка, провеждане и оценяване на изпита чрез защита на дипломен проект	30
4.1. Разбира същността на зададените въпроси и отговаря пълно, точно и убедително	10
4.2. Дава логически построени и точни отговори на зададените въпроси	10
4.3. Дава съдържателни и обосновани отговори на въпросите	10

Критерии за оценяване	Максимален брой точки
5. Използване на професионалната терминология, добър и ясен стил, обща езикова грамотност	10
5.1. Правилно използване на професионалната терминология	5
5.2. Ясен изказ и обща езикова грамотност	5
Общ брой точки:	100

VII. ДЪРЖАВЕН ИЗПИТ ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА ПРОФЕСИОНАЛНА КВАЛИФИКАЦИЯ – ЧАСТ ПО ПРАКТИКА НА ПРОФЕСИЯТА

1. Указание за съдържанието на индивидуалните задания

Индивидуалното задание за частта по практика на професията съдържа темата на индивидуалното задание и изискванията към крайния резултат от изпълнението на заданието.

Всяко индивидуално задание за държавен изпит за придобиване на професионална квалификация – част по практика на професията, включва:

- тема в съответствие с единиците резултати от учене в държавния образователен стандарт за придобиване на квалификация по професията, като за обучаваните, които придобиват по-високата степен на професионална квалификация, индивидуалното задание може да съдържа извършване компетентности за по-ниската степен на професионална квалификация по съответната професия;
- указания (инструкции/изисквания) за изпълнение;
- критерии за оценяване.

По решение на комисията за провеждане и оценяване на изпита – част по практика на професията, могат да се дадат допълнителни указания, които да подпомогнат обучавания при изпълнение на индивидуалното задание.

2. Критерии за оценяване

№	Критерии за оценяване	Максимален брой точки
1.	Спазване на правилата за здравословни и безопасни условия на труд и опазване на околната среда*	да/не
1.1.	Изпълнява дейностите при спазване на необходимите мерки за осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд	да/не
1.2.	Създава организация за осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд на работното място	да/не
1.3.	Предотвратява опасните ситуации, които могат да възникнат по време на работа	да/не
2.	Ефективна организация на работното място	5

* Критерий 1 няма количествено изражение, а качествено. Ако обучаваният по време на изпита създава опасна ситуация, застрашаваща собствения му живот или живота на други лица, изпитът се прекратява и на обучавания се поставя **оценка слаб (2)**.

№	Критерии за оценяване	Максимален брой точки
2.1.	Планира ефективно работния процес	2
2.2.	Разпределя трудовите дейности в работния процес съобразно поставената задача и времето за нейното изпълнение	2
2.3.	Познава и прилага установените стандарти за осъществяване на дейността	1
3.	Спазване изискванията на правилниците, наредбите и предписанията	5
3.1.	Познава и прилага нормативните изисквания в съответната професионална област	3
3.2.	Спазва изискванията на правилниците, наредбите и предписанията, свързани с индивидуалното задание	2
4.	Правилен подбор на детайли, материали и инструменти съобразно конкретното задание	20
4.1.	Целесъобразно използва материали, детайли и инструменти според изпитното задание	10
4.2.	Правилно подбира количеството и качеството на материали, детайли и инструменти	10
5.	Спазване на технологичната последователност на операциите според индивидуалното задание	20
5.1.	Самостоятелно определя технологичната последователност на операциите	10
5.2.	Организира дейността си при спазване на технологичната последователност на операциите в процеса на работа	10
6.	Качество на изпълнението на индивидуалното задание	50
6.1.	Всяка завършена дейност съответства на изискванията на съответната технология	20
6.2.	Крайният резултат съответства на зададените параметри и отговаря на изискванията в стандартите	20
6.3.	Изпълнява задачата в поставения срок	10
	Общ брой точки:	100

VIII. СИСТЕМА ЗА ОЦЕНЯВАНЕ

Оценяването на резултатите от държавния изпит за придобиване на квалификация по професия код 091501 „Балнеологични и възстановителни процедури“ е в точки, както следва:

- част по теория на професията – максимално 100 точки;
- част по практика на професията – максимално 100 точки.

Всяка част от държавния изпит е успешно положена при постигане на петдесет на сто от максималния брой точки.

Формирането на окончателната оценка от изпита е, както следва:

- за втора степен на професионална квалификация – в съотношение 40 процента частта по теория на професията и 60 процента частта по практика на професията от общия брой точки. Окончателната оценка в брой точки е равна на $0,4 \times$ получения брой точки от

частта по теория на професията + $0,6 \times$ получения брой точки от частта по практика на професията;

- за трета степен на професионална квалификация – в съотношение 50 процента от получения брой точки от частта по теория на професията и 50 процента от получения брой точки от частта по практика на професията. Окончателната оценка в брой точки е равна на $0,5 \times$ получения брой точки от частта по теория на професията + $0,5 \times$ получения брой точки от частта по практика на професията.

Окончателната оценка в брой точки се формира след успешното полагане на всяка част от изпита и се превръща в цифрова оценка с точност до 0,01 по формулата:

Цифрова оценка = окончателната оценка в брой точки $\times$ 0,06.

Окончателната оценка от държавния изпит за придобиване на квалификация по професията е с количествен и качествен показател с точност до 0,01 и се определя, както следва:

- а) за количествен показател от 2,00 до 2,99 се определя качествен показател „слаб“;
- б) за количествен показател от 3,00 до 3,49 се определя качествен показател „среден“;
- в) за количествен показател от 3,50 до 4,49 се определя качествен показател „добър“;
- г) за количествен показател от 4,50 до 5,49 се определя качествен показател „много добър“;
- д) за количествен показател от 5,50 до 6,00 се определя качествен показател „отличен“.

Националната изпитна програма е разработена по проект BG05SFPR001-3.001-0001 „Модернизиране на професионалното образование и обучение“, финансиран от Програма „Образование“ 2021 – 2027, съфинансиран от Европейския съюз.

IX. ПРИЛОЖЕНИЯ

1. Образец на изпитен билет – част по теория на професията

.....
(Пълно наименование на училището)

**ДЪРЖАВЕН ИЗПИТ
ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА ... СТЕПЕН НА ПРОФЕСИОНАЛНА
КВАЛИФИКАЦИЯ – ЧАСТ ПО ТЕОРИЯ НА ПРОФЕСИЯТА**

по професия код ... „...“

Изпитен билет № ...

Изпитна тема:

.....
.....
.....
.....
.....
.....
(Изписва се точното наименование на темата с кратко описание на учебното съдържание.)

Описание на дидактическите материали (ако е приложимо):

.....
.....
.....

Председател на изпитната комисия:

(Име и фамилия)

(Подпис)

Директор/ръководител на обучаващата институция:

(Име и фамилия)

(Подпис)

(Печат на училището/обучаващата институция)

2. Образец на индивидуално задание по практика

.....
(Пълно наименование на училището)

**ДЪРЖАВЕН ИЗПИТ
ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА ... СТЕПЕН НА ПРОФЕСИОНАЛНА
КВАЛИФИКАЦИЯ – ЧАСТ ПО ПРАКТИКА НА ПРОФЕСИЯТА**

по професия код ... „...“

Индивидуално задание № ...

На ученика/обучавания
(Трите имена на ученика/обучавания)

от.....клас/курс, начална дата на изпита: начален час:

крайна дата на изпита: час на приключване на изпита:

1. Да се

(Вписва се темата на практическото задание)

Указания (инструкции/изисквания) за изпълнение на практическото задание:

.....
.....
.....
.....
.....

Ученик/обучаван:

(Име и фамилия)

(Подпис)

Председател на изпитната комисия:

(Име и фамилия)

(Подпис)

Директор/ръководител на обучаващата институция:

(Име и фамилия)

(Подпис)

(Печат на училището/обучаващата институция)

3. Индивидуално задание за разработване на дипломен проект

.....
(Пълно наименование на училището)

**ЗАДАНИЕ ЗА ДИПЛОМЕН ПРОЕКТ
ДЪРЖАВЕН ИЗПИТ ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА ТРЕТА СТЕПЕН
НА ПРОФЕСИОНАЛНА КВАЛИФИКАЦИЯ – ЧАСТ ПО ТЕОРИЯ НА ПРОФЕСИЯТА
по професия код ... „...“**

На ученик/ученичка от.....клас
(Трите имена на ученика)

Тема:
.....

Изисквания за разработката на дипломния проект (входни данни, съдържание, оформяне, указания за изпълнение, инструкции):

.....
.....
.....
.....

График за изпълнение:

а) Дата на възлагане на дипломния проект

б) Контролни проверки и консултации
.....
.....
.....
.....

в) Краен срок за предаване на дипломния проект

Ученик:
(Име, фамилия) (Подпис)

Ръководител консултант:
(Име, фамилия) (Подпис)

Директор:
(Име, фамилия) (Подпис)

(Печат на училището)

4. Образец на рецензия на дипломен проект

.....
(Пълно наименование на училището)

РЕЦЕНЗИЯ

Тема на дипломния проект	
Ученик	
Клас	
Професия	
Ръководител консултант	
Рецензент	

Критерии за допускане до защита на дипломен проект	Да	Не
Съответствие на съдържанието и точките от заданието		
Съответствие между тема и съдържание		
Спазване на препоръчителния обем на дипломния проект		
Спазване на изискванията за оформление на дипломния проект		
Готовност за защита на дипломния проект		

Силни страни на дипломния проект	
Допуснати основни слабости	
Въпроси и препоръки към дипломния проект	

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Качествата на дипломния проект дават основание ученикът/ученичката.....
..... да бъде допуснат/а до защита пред членовете на
комисията за подготовка, провеждане и оценяване на изпит чрез защита на дипломен проект в
теоретичната и практическата част.

Гр./с.,
.....20... г.

РЕЦЕНЗЕНТ:
(Подпис)